

ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים

(א) כחובות נע,

הגהות הב"ח

(א) הר"ן ד"ה גבי זבינא וכו' ופירות צדקה: (ב) ר"ה לאומר ד"ה הכה נמי דר"ח:

הגהות מהר"ב רנשבורג

(א) בהר"ן ד"ה מי דמי כו' דהיינו לאחר י"ב חודש. ממקל מלות י"ב חודש וי"ב עשר שנים:

מוסף רש"י

מי לא קדשה. אם מכרה וסור ולקחה (כתובות נט). השתא בידה היא. שהרי עכשיו שלו ופי היכי דאילו אקדשה השתא קדשה, כי אמר נמי מיקדש לקמיה קדשה (שם). הא לא דמי. מסקנה דקדושה היא (שם). מתקוף לה רב פפא מי דמי כו'. התם גבי שמכתיך און לו עכשו צה לא גוף ולא פירות ואין אדם מקדש דבר שאינו שלו, הכה גופה צדקה הוא והכי וקדשו ידי אמרה (שם). ע"ש הגירסא (בגמ'). הא לא דמי. מסקנה דלמקפחיה היא (שם). הא לא דמיא אלא כו' לעשר שנים. לא דמי לעלה זו שמכתיך און סתם, אלא לאומר שדה זו שמכתיך לעשר שנים, דאין צדו לפדותה ולהקדישה עכשיו, דקדשה. דהא שלו היא (שם נט).

אמר ר' אילא ומה אילו אומר לחברו שדה זו שאני מוכר לך. כלומר שעדיין היא צדו להקדישה שלא החלטתיה לך מכל וכל: **לכשאקחנה ממך.** לכשאחזור ואקחנה ממך תקדיש: **מי לא קדשה.** מי לא חייל שם קדושה עלה לכשאקחנה מזה. הכה נמי גבי האי איתתא כי אמרה יקדשו ידי לעושיהן לאחר שתתגרש

דודאי חיילא עלייהו שם קדושה: **מי דמי.** כלומר מי דמיא מילתא דאשה למילתיה דהאי גברא הכה האי גברא דמוזן שדה זו אכתי צדיה היא

שעדיין לא מכרה ודיקא נמי דקתני שאני מוכר לך ולא קתני שמכרתי להכי יכול להקדישה לכשאחזור ותצא לרשותו: **אבל.** הא איתתא כי מקדשה מעשה ידיה כלום יש צידה שום כח והלכך אף על גב דלמר גבי מוכר שדה יכול להקדישה לכשאחזור לרשותו גבי אשה לא אמר: **אלא.** הא דאשה לא דמיא אלא לאומר כו' וכי היכי דהתם לא קדשה משום דלא קיימא שדה צרומתיה שהרי כבר מכרה הכה נמי לגבי הך איתתא לא קדשי מעשה ידיה: **גבי זבינא פסיקא (למילתיהו).** דגופה (ב) לפירות צדקה ללוקח: **גבי אשה מי פסיקא מילתא.** מי הויא גופה לבעל והתם גבי אשה דינא היא דתיקדוש: **הא לא דמיא**

(ב) אמר ר' אילא ומה אילו "אומר לחבירו שדה זו שאני מוכר לך לכשאקחנה ממך קדשה לה ר' ירמיה מי דמי שדה זו שאני מוכר לך השתא בידה היא אשה בידה להקדיש מעשה ידיה הא לא דמי אלא לאומר לחבירו ישרדה זו שמכרתי לך לכשאקחנה ממך תקדיש מי קדשה מתקוף לה רב פפא מי דמי גבי זבינא פסיקא מילתיהו גבי אשה מי פסיקא מילתא הא לא דמי אלא לאומר לחבירו ישרדה זו שמכרתי לך לכשאפדנה ממך תקדיש מי לא קדשה מתקוף לה רב פפא מי דמי גבי זבינא פסיקא מילתיהו גבי אשה מי פסיקא מילתא

אלא לאומר לחברו שדה זו שאני מוכר לך לכשאקחנה ממך קדשה לה ר' ירמיה מי דמי שדה זו שאני מוכר לך השתא בידה היא אשה בידה להקדיש מעשה ידיה הא לא דמי אלא לאומר לחבירו ישרדה זו שמכרתי לך לכשאקחנה ממך תקדיש מי קדשה מתקוף לה רב פפא מי דמי גבי זבינא פסיקא מילתיהו גבי אשה מי פסיקא מילתא הא לא דמי אלא לאומר לחבירו ישרדה זו שמכרתי לך לכשאפדנה ממך תקדיש מי לא קדשה מתקוף לה רב פפא מי דמי גבי זבינא פסיקא מילתיהו גבי אשה מי פסיקא מילתא

אלא לאומר לחברו שדה זו שאני מוכר לך לכשאקחנה ממך קדשה לה ר' ירמיה מי דמי שדה זו שאני מוכר לך השתא בידה היא אשה בידה להקדיש מעשה ידיה הא לא דמי אלא לאומר לחבירו ישרדה זו שמכרתי לך לכשאקחנה ממך תקדיש מי קדשה מתקוף לה רב פפא מי דמי גבי זבינא פסיקא מילתיהו גבי אשה מי פסיקא מילתא

אלא לאומר לחברו שדה זו שמכרתי לך לכשאפדנה ממך קדיש. דהתם אע"ג דלא קדשה השתא קדשה לקמיה הכי נמי גבי אשה: **שדה צדו לפדושה.** כל אימת דבעי אהכי מני לאקדושה מהשתא: **אשה צידה להפגוש.** בתמיה. והאילו און צידה להתגרש לא חייל הקדש למעשה ידיה לכשתתגרש: **לאומר לחברו שדה זו שמכרתי לך לעשר שנים וכו' מי לא קדשה.** דהשתא און צדו לפדותה עד עשר שנים ולכשיפדנה קדשה דחייל עלה קדושה מהשתא (ב): **הכא נמי גבי אשה אף על גב דאין צידה לגרש עלמה כי מיתגרשא חיילא קדושה על מעשה ידיה: הסם קיין.** גבי שדה איכא זמן קצוב לעשר שנים וכיון דאיכא זמן קצוב דמי כאילו יש צדו לפדותה לאלתר: **אשה מי יש לה קיפוטא.** לידע אימתי תתגרש: **אלא**

שדה שמכרתי לך לכשאפדנה ממך תקדיש דקדשה משום דגופה שדה צרומתיה הוא זה ואינו מפקיע מידי שעבוד הלכך אין ההקדש חל עד שיפדנה. והיה דאמרין צדק האומר משקלי עלי (ערכין כא). גבי המשכיר בית לחבירו והקדישו משכיר הדר צו מעלה שכן להקדש ופרכינן עלה היכי דר ציה צמעילה קאי כבר כתבתי צדק השותפין (לעיל דף מו: ד"ה היכי) דלא קשיא דהיה צדק משכיר בית סתם היא ולא בית מיוחד ומשום הכי מני משכיר להקדיש ונותן לו לשוכר בית אחר: **מתקוף ליה רב שישא צריה דרב אידי מי דמי שדה זו צדו לפדושה.** ומש"ה כי אמר לכשאפדנה ממך תקדיש קדשה דכל שצדו לאו כמחוסר מעשה דמי אשה צידה להתגרש בתמיה וכיון שאין צדו שיוחל נדרה כשתרצה כי אמרה נמי לבי מוגרשה לא חייל. ומקשו הכה אשה נמי צידה היא שיוחל נדרה כל שעה ושעה שתרצה דהא קי"ל כרב הונא דלמר (כתובות נח): **יכולה אשה שתאמר לבעלה איני נונית ואיני עושה יש לומר דרבי יוחנן בן נורי דלמר יפר לאו משום מה שפאשה חייבת לעשות לבעלה בכל שבע תחת מוונות קאמר דהיינו משקל חמש סלעים ציהודה שם עשרה סלעים בגליל דאי משום הני צלחוד ליכא למימר שמה יגרשה ותהא אסורה לחזור להכי אפרש לבעל לזיהר ממנה בכך אלא הכה צאוסרת כל הנאה שלה על צעלה עסקינן אפילו אותן שבע מלאכות שחייבת לעשות לו דהיינו טוחנת ואופה ומכבסת וכולהו אינן והיינו דקאמר ותהא אסורה לחזור לו שאינה יכולה לשמשו צמלאכות הללו ומהני מלאכות לא כל הימנה להפקיע ענמה שאינן תחת מוונות שתאמר איני נונית ואיני עושה הלכך אין צידה להפקיע ענמה מהן שלא תעשה אותן לבעלה אלא לאחר שתתגרש ומשום הכי אמרינן אשה צידה להתגרש בתמיה: **הא לא דמיא.** פירוש אלא אי מדמית לה להא ודאי דמיא לאומר לחבירו שדה זו שמכרתי לך לעשר שנים תקדוש דקדשה אף על גב דאין צדו לפדותה קודם לעשר שנים אשה נמי אף על גב דאין צידה להתגרש קודם אסור: **מי דמי הסם קיין.** גבי שדה איכא קיפוטא לפדותה דהיינו לאחר אישנים עשר חדש ומשום הכי מני מקדיש לה מעכשיו הכה לא קיין גבי אשה לית ליה קיפוטא דשמה לא תתגרש הלכך דין הוא דלא ליהוי הקדש כי מגרשה כיון שהקדישה צדודה תחתיו: **אלא****

אמר רבי אילא ומה אילו האומר לחברו שדה זו שאני מוכר לך לכשאקחנה ממך קדיש מי לא קדשה. הא דפשיטא ליה לרבי אילא דכה"ג קדשה לאו ממנתי וממנתיא שמיע ליה הכי אלא סברא דנפשיה קאמר דודאי קדשה ומדמי ליה הכי דהיי דודאי סבירא ליה דטעמא דקדשה מפני שצדוהו היא עכשיו דהא כשמכרתי לך איהו גופיה מודה דלא קדשה אפ"ה סבירא ליה דקונס קונס שאני עושה לך להא דמיא דלא דמי לאומר לחבירו שדה שמכרתי לך דלא קדשה משום דצדוהי פסיקא מילתא כדאמרין לקמן דגופא ופירא צדו לוקח מה שאין כן אשה דכיון דגופא צדיה הוא ומעשה ידיה היא שמוכה בכל יום לבעל כשדה זו שאני מוכר לך עדיף מיניה צדו להקדיש עכשיו קונס דאשה נמי אית ציה חד זד למעלותא טפי משהה משום דצדדה צין שעת הקדשו לשה שיוחל דהיינו לכשאקחנה יש זמן שהשדה יוצא מרשות מקדיש לגמרי גופא ופירא מה שאין כן גבי אשה שגופה לעולם צרומתיה הוא ומשום הכי סבירא ליה דכי היכי דצדדה זו שאני מוכר לך לכשאקחנה ממך תקדיש קדשה אשה נמי כי אסרה מעשה ידיה על צעלה לבי מגרשה חייל כך נראה צעני. ואפ"ה הכי אתקוף

למה רבי ירמיה דלא דמי דלמא האי זד דאיכא צדדה למעלותא דמי מקדיש לה מהשתא עדיף טפי מההוא זד דאיכא צדדה דגופה צידה הוא דמאי נפקא מינה כיון דלא מציא לאסור שיוחל איסורה עכשיו עד שתתגרש הא לא דמיא אלא לאומר לחבירו שדה זו שמכרתי לך לכשאקחנה ממך קדיש דלא קדשה משום שאין צדו להקדישה עכשיו וצני פסיקא מילתא. נהי דודאי שפיר קא דמית דליכא למיגמר אשה משדה זו שאני מוכר לך דלא דמיין כדקאמרת אפ"ה מאי דבעית למפשט לאידך גיסא דלא חייל קונס ידדה משדה זו שמכרתי לך ליתא דגבי זבינא פסיקא מילתא דגופה שדה ופירא צדו לוקח ומשום הכי לא קדשה אבל גבי אשה כיון דגופה צידה הוא איכא למימר דקדשה ואדרבה איכא למיפשט הכה דקדשה מהאומר לחברו

למה רבי ירמיה דלא דמי דלמא האי זד דאיכא צדדה למעלותא דמי מקדיש לה מהשתא עדיף טפי מההוא זד דאיכא צדדה דגופה צידה הוא דמאי נפקא מינה כיון דלא מציא לאסור שיוחל איסורה עכשיו עד שתתגרש הא לא דמיא אלא לאומר לחבירו שדה זו שמכרתי לך לכשאקחנה ממך קדיש דלא קדשה משום שאין צדו להקדישה עכשיו וצני פסיקא מילתא. נהי דודאי שפיר קא דמית דליכא למיגמר אשה משדה זו שאני מוכר לך דלא דמיין כדקאמרת אפ"ה מאי דבעית למפשט לאידך גיסא דלא חייל קונס ידדה משדה זו שמכרתי לך ליתא דגבי זבינא פסיקא מילתא דגופה שדה ופירא צדו לוקח ומשום הכי לא קדשה אבל גבי אשה כיון דגופה צידה הוא איכא למימר דקדשה ואדרבה איכא למיפשט הכה דקדשה מהאומר לחברו משום דהקדש דמים הוא זה ואינו מפקיע מידי שעבוד הלכך אין ההקדש חל עד שיפדנה. והיה דאמרין צדק האומר משקלי עלי (ערכין כא). גבי המשכיר בית לחבירו והקדישו משכיר הדר צו מעלה שכן להקדש ופרכינן עלה היכי דר ציה צמעילה קאי כבר כתבתי צדק השותפין (לעיל דף מו: ד"ה היכי) דלא קשיא דהיה צדק משכיר בית סתם היא ולא בית מיוחד ומשום הכי מני משכיר להקדיש ונותן לו לשוכר בית אחר: **מתקוף ליה רב שישא צריה דרב אידי מי דמי שדה זו צדו לפדושה.** ומש"ה כי אמר לכשאפדנה ממך תקדיש קדשה דכל שצדו לאו כמחוסר מעשה דמי אשה צידה להתגרש בתמיה וכיון שאין צדו שיוחל נדרה כשתרצה כי אמרה נמי לבי מוגרשה לא חייל. ומקשו הכה אשה נמי צידה היא שיוחל נדרה כל שעה ושעה שתרצה דהא קי"ל כרב הונא דלמר (כתובות נח): **יכולה אשה שתאמר לבעלה איני נונית ואיני עושה יש לומר דרבי יוחנן בן נורי דלמר יפר לאו משום מה שפאשה חייבת לעשות לבעלה בכל שבע תחת מוונות קאמר דהיינו משקל חמש סלעים ציהודה שם עשרה סלעים בגליל דאי משום הני צלחוד ליכא למימר שמה יגרשה ותהא אסורה לחזור להכי אפרש לבעל לזיהר ממנה בכך אלא הכה צאוסרת כל הנאה שלה על צעלה עסקינן אפילו אותן שבע מלאכות שחייבת לעשות לו דהיינו טוחנת ואופה ומכבסת וכולהו אינן והיינו דקאמר ותהא אסורה לחזור לו שאינה יכולה לשמשו צמלאכות הללו ומהני מלאכות לא כל הימנה להפקיע ענמה שאינן תחת מוונות שתאמר איני נונית ואיני עושה הלכך אין צידה להפקיע ענמה מהן שלא תעשה אותן לבעלה אלא לאחר שתתגרש ומשום הכי אמרינן אשה צידה להתגרש בתמיה: **הא לא דמיא.** פירוש אלא אי מדמית לה להא ודאי דמיא לאומר לחבירו שדה זו שמכרתי לך לעשר שנים תקדוש דקדשה אף על גב דאין צדו לפדותה קודם לעשר שנים אשה נמי אף על גב דאין צידה להתגרש קודם אסור: **מי דמי הסם קיין.** גבי שדה איכא קיפוטא לפדותה דהיינו לאחר אישנים עשר חדש ומשום הכי מני מקדיש לה מעכשיו הכה לא קיין גבי אשה לית ליה קיפוטא דשמה לא תתגרש הלכך דין הוא דלא ליהוי הקדש כי מגרשה כיון שהקדישה צדודה תחתיו: **אלא****

למה א מני פ"ו מהל ערכין וזרמין הלכי נט: לו ב מני פ"ו מהל ערכין וזרמין הלכה כו סמג עשין קלב טושי"ע ק"מ סימן י"ב פט"ף ט: לו ג ד מני שם הלכה נט:

תוספות

אמר רבי אילא. שינויא הוא ומה אילו האומר לחבירו וכו' מי לא קדשה. אם מכרה וסור ולקחה עימול הקדש שהרי עכשיו שלו ופי היכי דאילו אקדיש השתא קדשה כי נמי אמר דקדוש לקמיה קדוש: הא לא דמיא. מסקנה דקדושה הוא (לנד הונא צדיה דר"ן): לכשאקחנה מתקדיש דלא קדשה. למ"ד אין אדם מקדיש דבר שלא על גופו לעולם: ובשני מי דמי גבי זבינא פסיקא למילתיהו. שאין לו לא גוף ולא פירות ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו ולא דמי דהתם גופא ופירא צדו לוקח הכה גופא צידה הוא: **הא לא דמי.** מסקנה דלמקפחיה הוא: **לאומר שדה שמכרתי לך.** סתם:

פירוש הר"ש

א"ר (אילא). אין הדין נמי דקדשה: מי לא קדשה. אם מכרה וסורה ולקחה הא לא דמיא. מסקנה דפירא הוא: לכשאקחנה מתוך דלא קדשה. למ"ד אין אדם מקדיש דבר שלא על גופו לעולם: גבי זבינא פסיקא מילתיהו. שאין לו לא גוף ולא פירות: גבי אשה מי פסיקא מילתא. הויא הוא שלה אלא שמשועבד לבעל מעשה ידיה הלכך יכולה להקדישה: **הא לא דמיא.** מסקנה דלמקפחיה היא: אשה אין בידה להתגרש. הלכך אי מדמית לה להא לא מני לאקדיש: **הא לא דמיא.** אלא היכא שקבעו זמן למשכנתא שאין צדו לפדותו בתוך הזמן ואפילו היי יכול להקדיש וה"ה פאשה נמי: אשה מי אית לה קיפוטא. לעולם אין צדו להתגרש: